

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

1.8.2023 alkaen

Sisällys

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	3
2. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	3
2.1 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	4
2.2 Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	4
2.3 Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta.....	6
2.4 Suunnitelma tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja käyttöön puuttumiseen	6
2.5 Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.....	6
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	7
3.1 Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut)	7
3.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	8
3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille.....	10
3.4 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	11
3.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvio toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa	11
3.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet.....	11
4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	12
4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen	12
4.2 Oppilaitoksen opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	13
4.3 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.....	13
4.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi	14
4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	14
5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	15
LIITE 1 Pirkanmaan hyvinvointialueen resurssien käyttö opiskeluhoitopalveluissa Ylöjärvellä	
LIITE 2 Ylöjärven kaupungin perusopetuksen ohjeistus poissaolojen ehkäisemiseen, seuraamiseen ja poissaoloista ilmoittamiseen	
LIITE 3 Ylöjärven kaupungin suunnitelma tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja käyttöön puuttumiseen	
LIITE 4 Lääkehoidon suunnitelman lomake	
LIITE 5 Ylöjärven kaupungin suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluuyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjässä.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Ylöjärven kaupunki

Liitteessä 1 on Pirkanmaan hyvinvointialueen resurssien käyttö lukuvuonna 2023–2024.

Vähimmäistarve resurssille on oppilashuollon lakisääteiset työntekijämäärät oppilaita kohti: 670 oppilasta / kuraattori, 780 oppilasta / koulupsykologi. Opiskeluhuollon tarvetta lisää lastensuojeluyksiköiden määrä, joita Ylöjärvellä on useampia. Resurssin jaossa tulee ottaa huomioon myös työntekijän toimipisteiden määrä. Koulun yhteisöllinen opiskeluhoito ei saa heikentyä siitä, että työntekijällä on useampi työpiste.

2. Kouluuyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä

terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista.

2.1 Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärvellä kouluissa seurataan oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvointia koulu kohtaisesti erilaisten kyselyiden ja arviointien avulla. Kouluilla käsitellään yhteisöllisessä opiskelu huoltoryhmässä Kouluterveyskyselyn, Tea-viisarin, Move-mittauksien tulokset sekä lukuvuosittain laajojen terveystarkastusten koonnit.

Koulu ympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus on tavoitteellista toteuttaa kolmen vuoden välein. Myös muut toimijat, kuten Aluehallintovirasto, voivat järjestää tarkastuksia kouluille.

2.2 Koulu kohtaisten opiskelu huoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Ylöjärven kaupunki

Oppilaitos kohtaista yhteisöllistä opiskelu huoltoryhmää johtaa Ylöjärven kaupungissa oppilaitoksen rehtori. Yhteisölliseen opiskelu huoltoryhmään kuuluvat vähintään koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja, opettajien edustaja, oppilaiden edustaja ja huoltajien edustaja. Tarvittaessa kutsutaan muita asiantuntijoita.

Oppilaitos ja esiopetusyksikkö tarkentavat lukuvuosisuunnitelmassaan seuraavat asiat:

- ryhmän kokoonpano
- kokoontumisaikataulu
- käytänteet, painopisteet ja toteuttamisen suunnitelma
- yhteistyö esiopetuksen/koulun kanssa
- toiminnan arviointi
- mahdolliset muut yhteisöllistä opiskelu huoltoa toteuttavat ryhmät kuten ruokalatoimikunta

Esiopetusyksikkökohtaisen opiskelu huoltoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Esiopetusyksikön yhteisöllistä opiskelu huoltoryhmää johtaa päiväkodin johtaja. Yhteisöllisen opiskelu huollon kokouksiin osallistuvat varhaiskasvatuksen opettajien, lastenhoitajien, koulukuraattorien, koulupsykologien, terveydenhuollon, lasten sekä huoltajien edustus käsiteltävän asian mukaan. Kokouksissa on toteuduttava monialainen työskentely. Asian käsittelyyn voi tarpeen mukaan osallistua muiden asiantuntijoiden tai yhteistyötahojen edustajat.

Esiopetusryhmän yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa syys- ja kaksi kertaa kevätkaudessa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa voidaan toteuttaa myös muissa ryhmissä kuin esiopetusyksikön yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä.

Yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintatavat esiopetuksessa

- esiopetusympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta lisäävät toimet
- esiopetuksen järjestäminen hyvinvointia ja mielenterveyttä tukevin toimina
- lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä ryhmien toiminnan edistäminen
- kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet
- oppimisen etenemistä edistävät toimet
- huoltajien osallisuutta lisäävät toimet
- terveellisiä elintapoja edistävät toimet
- lasten osallisuutta edistävät toimet
- pedagogiset menetelmät ja opiskeluhoillon yhteys esiopetuksen toteuttamiseen
- yhteistoiminta esiopetuksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- riskien ennakointi ja vaaratilanteisiin varautuminen
- yksittäistä lasta koskevan monialaisen opiskeluhoitotyön sekä opiskeluhoitopalveluiden tarpeen toteutumisen ja toimintatavan seuranta, arviointi ja kehittäminen

Lasten osallisuus esiopetuksessa

Lapsi on osallisena esiopetussuunnitelmansa laadinnassa kertomalla tai ilmaisemalla mielipiteitään ja toiveitaan yksilöllisesti sekä arvioimalla toimintaa erilaisilla tavoilla. Esiopetusryhmän lukuvuosisuunnitelman laadinnassa, arvioinnissa ja toteutuksessa huomioidaan lasten ajatuksia ja toiveita havainnoimalla lasten leikkejä ja keskustelemalla heidän kanssaan. Lasten kanssa keskustellaan yhteisistä toimintatavoista ja laaditaan lasten kanssa säännöt. Yksikön lukuvuosisuunnitelmaan laitetaan päivämäärä, milloin säännöt on laadittu.

Huoltajien osallisuus esiopetuksessa

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa.

Huoltajien toivotaan antavan palautetta varhaiskasvatuksen toiminnasta ja lapsen yksilöllistä tarpeista. Palaute käsitellään ja siihen vastataan. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään saadun palautteen pohjalta. Yhteistyön toimivuutta ja kehittämistä arvioidaan säännöllisesti asiakastytyväisyyskyselyllä. Huoltajille tiedotetaan tuloksista ja niitä hyödynnetään toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.

Esiopetuskuljetukset

Esiopetushenkilöstö vastaa lapsista heidän noustuaan autosta ja päivän päätyttyä siihen asti, kun he nousevat autoon. Huoltajat vastaavat lapsesta siihen asti, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin. Vanhempien tulee saattaa lasta, kunnes hän

oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Liikennöitsijä vastaa lapsista kuljetuksen ajan.

Esiopetusta antava yksikkö kirjaa lukuvuosisuunnitelmaansa kuvauksen esiopetusryhmän kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevasta toiminnasta, jos ryhmässä on kuljetettavia lapsia.

2.3 Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärven perusopetuksen poissaolo-ohjeistus on liitteenä (Liite 2). Opetussuunnitelman luvun 5.1 täydennykset löytyvät koulukohtaisista opetussuunnitelmista.

Poissaolot esiopetuksesta

Perusopetuslain 35 § muutos korostaa esiopetukseen osallistumisen säännöllisyyttä. Osallistumisen säännöllisyys on tärkeää esiopetuksen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) määrätään, että opettaja, huoltajat ja esiopetuksen toteuttamiseen osallistuva henkilöstö huolehtivat yhteistyössä lapsen säännöllisestä osallistumisesta.

Lasten esiopetukseen osallistumista seurataan esiopetuksen yksiköissä. Huoltajat ilmoittavat sairauspoissaoloista sekä pyytävät lupaa muista syistä johtuviin poissaoloihin. 1–5 päivän poissaoloista ilmoitetaan esiopettajalle ja yli viiden päivän poissaoloon haetaan lupa kirjallisesti tai sähköisesti päiväkodin johtajalta.

Esiopetusta antava yksikkö kirjaa toimintatavan poissaolojen seuraamiseen esiopetusryhmässä ja niihin puuttumisen lukuvuosisuunnitelmaansa.

2.4 Suunnitelma tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja käyttöön puuttumiseen

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärven kaupungin suunnitelma tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja käyttöön puuttumiseen on liitteenä (Liite 3).

2.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla oppilaitokset kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010). Muilla viranomaisilla on velvollisuus osallistua tarkastuksen yhteistyöhön.

Tarkastus jakaantuu:

1. Terveystarkastajan suorittamaan Terveysuojelulain (763/1994) mukaiseen suunnitelmalliseen tarkastukseen, tästä osiosta pöytäkirjan laatii terveystarkastaja.
2. Terveyshuoltolaki 1326/2010 mukaisen osuuden hoitavat rehtori ja kouluterveydenhoitaja kunkin kunnan omilla kaavakkeillaan. Muistion laatii kouluterveydenhoitaja.

Tarkastusta varten yhteydenoton tekee terveystarkastaja. Oppilaitokselle tarkastukseen kokoontuvat rehtori, kouluterveydenhoitaja, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, koulukiinteistön omistajan edustaja, työterveyshoitaja ja terveystarkastaja. Rehtori yhdessä kouluterveydenhoitajan kanssa esittää ryhmälle ajankohdan tarkastuksen toteuttamiselle.

Muita viranomaistarkastuksia tehdään tarvittaessa yhteydenottojen perusteella tai suunnitelman mukaisesti (esim. palotarkastukset).

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

3.1 Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhoolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Ylöjärven kaupunki

Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on oppilasta arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon oppilaan itsenäinen asema oppilashuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Oppilaille ja hänen

huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen oppilaan oikeuksista oppilashuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (Oppilas ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.).

Oppilas ohjautuu Ylöjärvellä yksilöllisiin opiskeluhoitopalveluihin monella eri tavalla. Oppilas voi itse olla yhteydessä. Huoltajat ja opetushenkilöstö voivat olla yhteydessä yksilöllisiin opiskeluhoitopalveluihin. Myös monialaisessa asiantuntijaryhmässä voidaan päättää hakeutumisesta yksilöllisen opiskelijahuollon palveluihin. Psykologi- ja kuraattoripalveluihin hakeutumisessa pyritään käyttämään kirjallista lomaketta. Terveystarkastajat tiedottavat huoltajia ja oppilaita terveystarkastuksista. Terveystarkastajat kertovat eri koulujen toimintatavoista akuuttiasioissa kunkin koulun kohdalla erikseen.

Esiopetusryhmät jakavat elokuussa huoltajille Esiopetuksen esite. Opiskeluhoitoasiat kerrotaan huoltajille vanhempainilloissa ja lapsen oppimissuunnitelmakeskusteluissa syksyllä. Huoltajia kehoitetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä lapsensa esiopetusryhmän opettajaan, joka ohjaa heidät oikeaan palveluun.

3.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Ylöjärven kaupunki

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito voi olla tarpeellista opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen opiskelijan monialaista opiskeluhoitoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Opiskelijat ja huoltajat ovat vahvasti osallisina yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon monialaisen ryhmä voi kokoontua oppilaan, huoltajan tai opetushenkilöstön pyynnöstä.

Kaavio 1: Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen.

Kaavioon 1 on koottu monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisen toimintavaiheet:

1. Jos tarvitaan monialaista asian tarkastelua, ehdota opiskelijalle ja/tai huoltajalle monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamista.
2. Saatuasi suostumuksen ryhmän kokoamiseen, sovi opiskelijan ja huoltajan kanssa ketä kutsutaan paikalle. Soita tai laita Wilma-viesti kutsutuille ja ehdota sopivaa aikaa.
3. Yleensä kokoonkutsuja on vastuuhenkilö, joka vastaa prosessin etenemisestä sekä yhteisiä palaverieita koskevista kirjauksista opiskeluhooltokertomukseen. Kirjaukset tehdään Wilmaan Muistioiden alle, valikosta valitaan monialaisen asiantuntijaryhmän muistio. Esiopetuksen osalta kirjaukset tehdään Ylönetistä löytyvään opiskeluhooltokertomuslomakkeeseen.
4. Kysy tapaamisen alussa opiskelijan ja/tai huoltajan suostumus ryhmän jäsenten läsnäoloon. Kirjaa lupa monialaisen asiantuntijaryhmän muistioon rastittamalla suostumuskohtat. Tapaamiseen voi osallistua esim. opiskelijan läheisiä tai

opiskeluhuollon yhteistyötahoja opiskelijan tai huoltajan suostumuksella, kirjaa heidät kohtaan Muut osallistujat.

5. Kirjaa tapaamisen aikana nousseet huolenaiheet, toimenpiteet ja suunnitelmat muistioon numeroiden. Kirjaa sovitut asiat Wilman muistioon / esiopetuksen opiskeluhoitokertomukseen yhteistyössä läsnäolijoiden kanssa. Sopikaa seurantalaverista.
6. Toimi omalta osaltasi tehdyn suunnitelman mukaan. Huoltajalle ja/tai II-asteella olevalle opiskelijalle annetaan lukuoikeus muistioon Wilmassa. Huoltajalle kirjaukset näkyvät Tuki-sivun alla. Esiopetuksen osalta huoltajalta pyydetään lupa opiskeluhoitokertomuksen tietojen siirtoon kouluun siirryttäessä. Opiskeluhoitokertomusta ja suostumuslomaketta säilytetään päiväkodin lukitussa kaapissa ja niihin on lukuoikeus vain asiantuntijaryhmän jäsenille.

Oppilaitokset tarvittaessa tarkentavat monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän (MAR) tehtävät:

- yleinen suunnittelu
- kehittäminen
- oppilaan ohjaaminen palveluihin
- arviointi

Huolen kirjaaminen sekä oppilaan ja/tai huoltajan kieltäytyminen yksilökohtaisesta opiskeluhoitosta

- Opetushenkilökunnalla ja opiskeluhoitokunnan henkilökunnalla on velvollisuus ottaa havaitsemansa huoli oppilaan ja/tai huoltajan kanssa puheeksi. Opiskeluhoitokunnan palveluiden ottaminen vastaan perustuu vapaaehtoisuuteen. Mikäli oppilas ja/tai huoltaja ei ota opiskeluhoitopalveluita vastaan, asia pyydetään pääsääntöisesti kirjallisesti todentamaan. Se, että oppilas ja/tai huoltaja ei ota vastaan opiskeluhoitokunnan palveluita, kirjataan oppilastietojärjestelmä Primukseen ja esiopetuksen osalta suostumuslomakkeeseen. Kieltäytyminen johtaa asian etenemiseen tarvittaessa lastensuojelun kautta (huoli-ilmoitus).

3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Ylöjärven kaupunki

Yksilölliset opiskeluhoitokertomukset laaditaan yllä olevan kaavion mukaisesti Wilmaan. Arkistointiaika yksilöllisten opiskeluhoitokertomusten osalta on säädösten mukainen. Rekisterin pitäjänä on Kasvatus- ja opetuslautakunta.

Esiopetuksen opiskeluhoitokertomusta ja suostumuslomaketta säilytetään päiväkodin lukitussa kaapissa ja niihin on lukuoikeus ainoastaan asiantuntijaryhmän jäsenillä.

3.4 Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Ylöjärven kaupunki

Oppilas ohjataan koulupäivän epäämisen tai kurinpitotoimien yhteydessä koulun opiskelijahuollon henkilöstön palveluihin. Rehtori voi huoltajan ja oppilaan kanssa sopia myös muihin yksilökohtaisiin palveluihin ohjaamisesta, mikäli esimerkiksi oppilaalla on hoitosuhde yksilökohtaisiin palveluihin. Kirjallisen varoituksen ja määräaikaisen erottamisen yhteydessä koulu tekee lastensuojeluilmoituksen.

3.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärvellä käytetään Terveystarkastuksen lomaketta opettajan antamaan oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavaan arvioon laajaa terveystarkastusta varten. Suostumus kysytään oppilaiden huoltajilta sekä 8. luokilla oppilailta. Suostumuksen kysymisestä vastaa kouluterveydenhoitaja.

3.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Ylöjärven kaupunki

Huoltajan vastuulla on ilmoittaa oppilaan erityisruokavalioista suoraan koulun keittiölle. Ilmoitus tapahtuu kaupungin verkkosivuilta löytyvillä lomakkeilla.

Ylöjärvellä käytetään lääkehoidon suunnitelman lomaketta (Liite 4). Lääkehoidon suunnitelmat säilytetään koulun päättämässä paikassa tietosuoja huomioon ottaen. Suunnitelmasta tiedotetaan lääkehoidon suunnitelman laatimisen yhteydessä sovitulla tavalla.

Erityisruokavalio ja lääkehoito esiopetuksessa

Huoltaja ilmoittaa kaikki huollettavansa ruokavalioon liittyvät asiat erillisellä lomakkeella. Ilmoituksen liitteeksi toimitetaan tarvittaessa lääkärin- tai terveydenhoitajan todistus.

Lapsen lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti kotona. Lapselle annetaan esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa vain lääkärin hänelle määräämiä lääkkeitä, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden annosteluajaksi on määrätty päiväaika tai lääkkeitä ei voida muuna aikana antaa kotona.

Lapsen lääkehoitosuunnitelma tehdään pitkäaikaissairautta sairastaville ja sitä kautta säännöllistä lääkitystä tarvitseville lapsille ennen esiopetuksen alkua yhteistyössä

huoltajien kanssa. Suunnitelmaa tulee soveltuvin osin käyttää apuna selkeyttämään myös lyhytaikaisissa, välttämättömissä lääkehoitotapauksissa.

Lääkehoitosuunnitelma liitetään osaksi lapsen esiopetussuunnitelmaa ja huomioidaan yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa.

Turvallinen lääkehoito edellyttää tiivistä yhteistyötä esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen sisällä mm. päivystystilanteissa. Ongelmatilanteet lääkehoidossa hoidetaan aina ensisijaisesti tapahtumapaikkana olleessa yksikössä.

Esiopetusryhmän lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan

- Esiopetusryhmän käytännöt lapsen ohjaamisessa opiskeluhoitopalveluihin
- Esiopetusryhmässä käytettävät menettelytavat asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja suostumuksen hankkimisessa
- Opiskeluhoitokertomusten laatimisen ja säilyttämisen menettelytavat esiopetusryhmässä
- Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetusryhmässä

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä ja esiopetusyksiköissä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen tiedottamisessa, suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoilossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärvellä noudatetaan kuntakohtaista opiskeluhoitosuunnitelmaa. Oppilaitoskohtaiset toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseksi on kuvattu luvussa 2. Opiskeluhoitoryhmät voivat kuulla asiantuntijoita.

Oppilaitokset tarkentavat yhteistyön järjestämistä koskevia asioita lukuvuosisuunnitelmassa:

- Oppilaitoskohtaisesti määritellään, miten yhteistyö järjestetään yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi

- oppilaiden,
- huoltajien
- muiden oppilaitoksessa työskentelevien
- muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien toimijoiden kanssa
- Tarvittaessa oppilaitos voi yhteistyön osalta tarkentaa
 - kuntakohtaista suunnitelmaa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyn suunnitelmaa
 - kuntakohtaista kriisisuunnitelmaa

Esiopetusryhmät tarkentavat seuraavia asioita lukuvuosisuunnitelmassa

- Opiskeluhoitotyöstä tiedottaminen esiopetusryhmän lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- Esiopetusryhmän toimintatavat lasten ja huoltajien osallistamisessa opiskeluhoollon suunnitteluun, arviointiin ja toimintaan.
- Esiopetusryhmän toimintatavat opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden ja muiden opiskeluhoollon yhteistyötahojen kanssa.

4.2 Oppilaitoksen opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Ylöjärven kaupunki

Oppilaitoksissa perehdytetään henkilöstö kuntakohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sekä oppilaitoskohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan. Henkilöstöä koulutetaan tarvittaessa.

4.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Ylöjärven kaupunki

Monialainen konsultaatio on mahdollista oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemisessa huoltajan ja/tai oppilaan suostumuksella.

Tehostetun ja erityisen tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen alemman tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon tai – selvitykseen perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskelijahuollon ammattihenkilöiden kanssa. Prosessiin osallistuvaa opiskeluhoollon ammattihenkilöä voidaan konsultoida eri tavoin.

Joustavaan perusopetuksessa ja sairaalaopetuksessa voidaan tarvittaessa huoltajan ja/tai oppilaan luvalla tehdä moniammatillista yhteistyötä.

4.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Ylöjärven kaupunki

Koulu yhteisöohjaus on osa oppilaitosten yhteisöllisen opiskelu huollon käytänteitä. Nuorisotoimen kanssa tehdään monenlaista yhteisöllistä opiskelu huoltoa tukevaa toimintaa kuten ryhmäytymistä, ennalta ehkäisevää toimintaa kuten terveellisiin elämäntapoihin ohjaamista. Erityisnuorisotyön kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä oppilaan haastaviin tilanteisiin liittyvissä asioissa.

Poliisi osallistuu yhteisölliseen opiskelu huoltoon resurssiensa mukaan esimerkiksi Ankkuri-toimintaan ohjaamisen kautta. Tarvittaessa tehdään lisäksi yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden tukipalveluiden kanssa sekä erikoissairaanhoidon kanssa.

4.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelu huollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Ylöjärven kaupunki

Oppilaille kerrotaan lukuvuoden alkaessa luokanopettajan tai -valvojan tunnilla opiskelu huollon toiminnasta. Opiskelu huollon henkilöt tulevat tutuiksi oppilaille koulun arjessa.

Koulu yhteisöohjaaja, kouluterveydenhoitajat, psykiatrinen sairaanhoitaja, koulukuraattorit ja koulupsykologit osallistuvat tarpeen mukaan vanhempainiltoihin.

Oppilaskunnan hallituksen jäseniä sekä vanhempien edustajia kutsutaan yhteisöllisiin oppilashuoltoryhmän kokouksiin aiheen mukaan.

Opiskelu huollon toiminnasta tiedotetaan huoltajia lukuvuosisuunnitelmassa ja oppilaitosten kotisivuilla. Esiopetuksessa opiskelu huollon toiminnasta tiedotetaan huoltajia esiopetusvuoden alkaessa ja heille jaetaan esiopetuksen tuen ja opiskelu huollon esite. Henkilöstöä ja yhteistyötahoja tiedotetaan oppilaitoksen päättämällä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Opiskelu huollon kuntakohtainen suunnitelma on nähtävissä ylojarvi.fi-sivuilla ja oppilaitoskohtaiset tarkennukset on kirjattu koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Tarvittaessa esiopetusryhmän lukuvuosisuunnitelmaan voidaan tarkentaa kuntakohtaista varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmaa kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn suunnitelmaa sekä kriisisuunnitelmaa.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärven suunnitelma löytyy liitteestä 5.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Ylöjärven kaupunki

Ylöjärvellä on yhteinen oppilaitosten kriisisuunnitelma, joka on nähtävissä oppilaitoksissa.

Koulu/oppilaitos	Eskarit	Oppilas- määrä	Tervey- denhoi- taja	Lääkäri	Kuraat- tori	Psykologi
Kauraslammien koulu						
Asuntilan toimipiste	31	84	0,3	0,025 (0,5 pvä kk)	0,1	yhdistetty Veittijärven toimipist.
Veittijärven toimipiste 1.–4.lk	27	248	1	0,05 (0,25 pvä/vko)	0,7	0,6
Kuusistontie 5.–9.lk		801	1,3	0,05 (0,25 pvä/vko)	1	0,8
Metsäkylän yhtenäiskoulu 1.–9.lk	72	837	2	0,15 (0,75 pvä/vko)	1	1
Mutalan koulu 1.–6.lk	20	108	0,4	5pvä/vuosi	0,15	0,2
Siivikkalan koulu 1.–6.lk	46	355	0,9	0,05 (0,5 pvä jt vko)	0,55	0,6
Siltatien yhtenäiskoulu 1.–9.lk	44	133				0,2
Takamaan koulu 1.–6.lk	21	154	0,2	0,05 (0,5 pvä/vko jt vko)	0,2	0,2
Vahannan koulu 1.–6.lk	10	134	0,3	n. 3–4 pvä/vuosi	0,15	0,2
Viljakkalan yhtenäiskoulu 1.–9.lk	24	289	0,6	0,05 (0,5 pvä/vko jt vko)	0,4	0,4
Karhen koulu 1.–6.lk		43	0,1	2–3 pvä/vuosi	0,05	Sisältyy Viljakkalan kouluun
Vuorentaustan koulu 1.–9.lk	27	517				0,6
Yläkoulu			0,6	0,05 (0,5 pvä/vko jt vko)	0,4	
Alakoulu			0,8	0,05 (0,5 pvä/vko jt vko)	0,2	
Soppeenmäen yhtenäiskoulu 1.– 9.lk	51	607	2	0,2 (1 pvä/vko)	1	0,8
Kurun yhtenäiskoulu 1.–9.lk	12	185	0,2	0,05 (0,5 pvä/vko jt vko)	0,4	0,3 sis. Parkkuu
Parkkuun toimipiste			0,2			
YHTEENSÄ	385	4574	10,9		6,3	5,9

Koulu/oppilaitos	Eskarit	Oppilas- määrä	Terveyde- n-hoitaja	Lääkäri	Kuraattori	Psykologi
2.aste / Koulutuskeskus Valo				yht 2,5-3 pvä/vko		
Lukio		476	1	0,3	0,9	0,6
Tredu		570	0,9	0,3	0,7	0,6
Metsäopisto				0,05 (1pvä/kk)		
Tredu		200	0,2		0,1	0,1
YHT.		1246	2,1	0,65	1,7	1,3

Kokonaismäärä htv ammattiryhmittäin			13		8	7,2 + tutkimuspsykologi 1, yhteensä 8,2
Täyttöaste			13		9	

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN PERUSOPETUKSEN OHJEISTUS
POISSAOLOJEN EHKÄISEMISEEN, SEURAAMISEEN JA POISSA-
OLOISTA ILMOITTAMISEEN
1.1.2021 alkaen

Päivitetty 4.7.2022

Sisällys

1. KOULUPOISSAOLOISTA	3
2. POISSAOLOT PERUSOPETUSLAISSA JA OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISSA	3
3. POISSAOLOJEN EHKÄISEMINEN	4
3.1. POISSAOLOIHIN LIITTYVIÄ EHKÄISEVIÄ TOIMENPITEITÄ	5
4. OHJEISTUS OPPILAIDEN POISSAOLOIHIN	6
5. OPPILAAN TILAPÄINEN VAPAUTTAMINEN KOULUNKÄYNNISTÄ	8
6. ERITYISNUORISOTYÖN POSE-MALLI	8
Linkkejä koulupoissaolojen syiden kartoitukseen	8

1. KOULUPOISSAOLOISTA

Koulupoissaoloilla voi olla monenlaisia seurauksia lapsen ja nuoren hyvinvoinnille. Runsaat poissaolot voivat johtaa oppimisen ongelmiin ja seurauksena voi olla luokan kertaaminen. Tarttumalla poissaoloihin mahdollisimman varhain saatetaan ehkäistä tulevia ongelmia, niiden vaikeutumista ja kasaantumista sekä monien eri palvelujen tarvetta. Poissaolojen seurannan toimivuus edellyttää sekä kodin että koulun sitoutumista asian hoitamiseen, selkeitä pelisääntöjä ja koko kouluyhteisön ennalta ehkäisevää toimintaa.

Poissaoloihin on puututtava NOPEASTI.

Poissaolojen lisääntymisen hälytysmerkkejä voivat olla mm

- Useita luvattomia poissaoloja tai myöhästelyä
- Vaikeus palata kouluun loman tai sairauden jälkeen
- Poissaoloja erityisesti sellaisina päivinä, jolloin on koe, esitelmä tai tietyn aineen oppitunti
- Lisääntyneet käynnit kouluterveydenhoitajan luona
- Lisääntyneet psykosomaattiset oireet mm. päänsärky, vatsakipu
- Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana

Oli poissaoloja laukaiseva tekijä mikä tahansa, aiheuttaa poissaolo aina oppilaalle myös psyykkisiä lisäpaineita.

2. POISSAOLOT PERUSOPETUSLAISSA JA OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISSA

Perusopetuslain mukaan oppivelvollisen on osallistuttava perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Laissa velvoitetaan opetuksen järjestäjää (kuntaa) seuraamaan oppilaiden poissaoloja ja ilmoittamaan luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle. Huoltajan on puolestaan huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Oppilas on velvollinen käymään koulua.

Luvaton poissaolo sinällään ei aiheuta luokalle jäämistä, mutta jos oppilas ei juurikaan osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, ei hänelle kerry hyväksytyjä opintosuorituksia. Tällöin hän on vaarassa saada oppiaineista hylättyjä arvosanoja, koska hyväksytyt arvosanat voi perustua vain oppilaan tiedoista ja taidoista saatuun näyttöön. Luvattomiin poissaoloihin tulee aina puuttua myös oppilashuollollisin keinoin ja pyrkiä yhteistyössä huoltajan kanssa turvaamaan oppilaan koulunkäynti.

Mikäli oppilas ei sairauden vuoksi pysty osallistumaan kouluopetukseen, mutta hänen terveydentilansa sallii opiskelun esimerkiksi kotona, hänen opetuksensa voidaan järjestää antamalla hänelle ohjausta, oppimateriaalia ja oppimista tukevaa arviointipalautetta kotiin tai muuhun paikkaan. Osaaamista oppilas voi osoittaa esimerkiksi näyttökokeilla, suullisilla kokeilla, portfolioilla, projektitöillä, suoritusten valokuvauksella ja videoinnilla sekä taitojen osoittamisella opettajalle koulupäivän jälkeen tai koulun ulkopuolisessa paikassa. Aina tulisi pyrkiä siihen, että oppilas osallistuisi koulussa tapahtuvaan opetukseen niin paljon kuin mahdollista.

Ylöjärven kaupungissa on yhteisesti sovittu poissaolojen määrään liittyvät rajat, jolloin luokanvalvoja/luokanopettaja on velvollinen ryhtymään toimipiteisiin alla kaupungin ohjeistuksen mukaan.

Yhteiset rajat esitetään prosentteina. Prosenttimäärä kuvaa eri luokkatasoilla olevien oppilaiden poissaolojen määrää paremmin kuin pelkkä tuntimäärä. Jo 10 % poissaolomäärä on tutkimusten mukaan syrjäytymistä edistävä määrä.

Taulukossa 1 on kuvattuna seurantajaksot poissaoloista: elokuu-syysloma, syysloma-joulukuu, tammikuu-hiihtoloma ja hiihtoloma-toukokuu. Jokaisen seurantajakson poissaoloprosentit ovat kyseisellä jaksolla 10 % tai enemmän. Poissaolojen seuraavaan tarkastelukauteen siirryttäessä edelliset poissaolot lasketaan mukaan prosenttien tarkasteluun.

Ajanjakso	Poissaoloprosentti ajanjaksolla. (Poissaolojen seuraavaan tarkastelukauteen siirtyessä edelliset poissaolot otetaan mukaan prosenttien tarkasteluun)
Elokuu-syysloma	10 % tai enemmän
Syysloma -joulukuu	10 % tai enemmän
Tammikuu-hiihtoloma	10 % tai enemmän
Hiihtoloma-toukokuu	10 % tai enemmän

Taulukko 1. Seurantajakso ja sen poissaoloprosentit.

3. POISSAOLOJEN EHKÄISEMINEN

Ylöjärven kaupungilla on yhteinen poissaolojen ehkäisemistä, seuraamista ja niiden ilmoittamista koskeva toimintamalli. Koulussa luokanvalvoja/luokanopettaja käyvät vuosittain poissaoloihin liittyvän toimintamallin läpi yhdessä oppilaiden kanssa. Koulu tiedottaa myös huoltajia mallista.

Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle tai -valvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä. Jollei ilmoitusta ole tehty, tulee luokanopettajan tai -valvojan selvittää poissaolon syy. Poissaolot kirjataan päivittäin sähköiseen Wilma-järjestelmään.

Poissaolojen syiden kartoittamiseen voivat osallistua opettajien ja vanhempien lisäksi mm. terveydenhoitaja tai koulukuraattori. Kartoituksen tavoitteena on lisätä oppilaan, perheen ja ammattilaisten ymmärrystä poissaolojen syistä sekä auttaa kohdentamaan tukitoimet oikein.

Kartoitus voi sisältää havainnointia, keskusteluja sekä poissaolotietojen keräämistä esim. Wilmasta. Lisäksi kartoituksessa voidaan hyödyntää tarkoitukseen laadittua kyselyä. Ylöjärvellä poissaolojen syiden kartoittamiseen käytetään SRAS-R kyselyä, joka tehdään heti, kun poissaoloja alkaa kertyä. SRAS-R kysely voidaan toistaa poissaoloprosessin kuluessa ja näin kyselyä voidaan hyödyntää myös prosessin toimenpiteiden arvioinnissa. Linkit kyselyihin löytyvät ohjeen lopusta. Lisäksi saattaa olla tarpeen selvittää mahdollisia oppimisvaikeuksia, jotka jo sinällään voivat tehdä koulunkäynnin tukalaksi.

Kartoituksen tavoitteena on lisätä oppilaan, perheen ja ammattilaisten ymmärrystä poissaolojen syistä sekä auttaa kohdentamaan tukitoimet oikein.

On tärkeää, että syitä selvitetään monipuolisesti, sillä toisinaan ensiksi oletettu syy ei olekaan tärkein poissaoloja lisäävä tai ylläpitävä tekijä. On tärkeää reagoida kaikkiin poissaoloihin ja pohtia niiden vaikutusta koulusuoriutumiseen. Syiden selvittyä tehdään yhteinen suunnitelma, jonka avulla pyritään tukemaan koulunkäyntiä.

3.1. POISSAOLOIHIN LIITTYVIÄ EHKÄISEVIÄ TOIMENPITEITÄ

Tärkeä merkitys poissaolo-problematiikan hoidossa on myös **ehkäisevillä toimenpiteillä**, joita voidaan toteuttaa sekä **yhteisö-, luokka- että yksilötasolla**.

Kuva 1 KOULUNKÄYNTIKYKYYN VAIKUTTAVAT MONET ASIAT

Kuvio 1. Koulunkäyntikykyyn vaikuttavat monet asiat (Puustjärvi, A. 2017. Koulukuntoisuus/koulunkäyntikyky. Vaativa erityinen tuki esi- ja perusopetuksessa. Kehittämisryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:34, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80629/OKM_34_2017.pdf, muokattu Kuntti K. 2011)

Kuviossa 1 on kuvattu koulunkäyntikykyä eri näkökulmista: yksilön terveydentilan, yksilön toimintakyvyn, yksilön voimavarojen, opiskeluympäristön, motivaatioon vaikuttavien tekijöiden, opetuksen, opiskelutaitojen ja yksilön elämäntilanteen kannalta.

Yksilön terveydentilaan vaikuttavat yleisen hyvinvoinnin lisäksi fyysiset ja psyykkiset oireet ja oppimisvaikeudet. Yksilön toimintakykyyn kuuluvat taas toiminnanohjaus, ajanhallinta, tunteiden ja käyttäytymisen säätely, tavaroista ja tehtävistä huolehtiminen, aggression hallinta sekä ongelmanratkaisutaidot.

Opiskeluympäristöön kuuluvia tekijöitä ovat fyysiset tilat ja olosuhteet, ryhmän koko ja dynamiikka, aikuisten määrä ja toiminta, opettajien yhteisö, muiden erityisoppilaiden määrä sekä ilmapiiri, opetuksen ja arvot.

Opetukseen kuuluvat resurssien, tukitoimien ja pedagogisten menetelmien lisäksi ryhmän ohjaus, opettajan asenne ja opettajan saama tuki.

Motivaatioon vaikuttavat oppilaan aiemmat kokemukset, minäkuva ja omaksuttu rooli, mutta myös odotettavissa oleva hyöty.

Koulunkäyntikykyyn vaikuttaa myös yksilön elämäntilanteen vakaus, stressaavat kokemukset, perheen ja ympäristön tuki ja huolenpito sekä mahdollinen kiusaaminen.

4. OHJEISTUS OPPILAIDEN POISSAOLOIHIN

- Oppilaan huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolon syy luokanopettajalle/luokanvalvojalle ensimmäisenä poissaolopäivänä.
- Luokanopettaja/luokanvalvoja kirjaa oppilaiden poissaolon ja poissaolon syyn Wilma-järjestelmään päivittäin.
- Mikäli luokkien 1–9 oppilaan poissaolosta ei ole tullut tietoa koulupäivän aikana, luokanopettajan/luokanvalvojan tulee ottaa viipymättä yhteyttä huoltajaan selvittääkseen tilanteen.
- Jos oppilas lähtee kesken päivän luvatta pois koulusta, opettajan tulee ilmoittaa huoltajalle siitä viipymättä.
- Luvattomaksi poissaoloksi katsotaan koko oppitunnin poissaolo tai yli 30 minuutin myöhästyminen.
- Poissaoloja, joista huoltaja on tietämätön, käsitellään luvattomina poissaoloina.
- Oppilaan sairastuessa kesken päivän hän pyytää luvan lähteä koulusta häntä opettavalta opettajalta, rehtorilta tai terveydenhoitajalta. Sairastumisesta ilmoitetaan huoltajalle.
- Huoltajien yhteystietojen muutoksista koululle ilmoittaa ensisijaisesti huoltaja.

Kuviossa 2 esitellään tarkempi toimintaohje siitä, miten poissaoloihin tulee Ylöjärven perusopetuksessa puuttua ja millainen on toimintaprosessi.

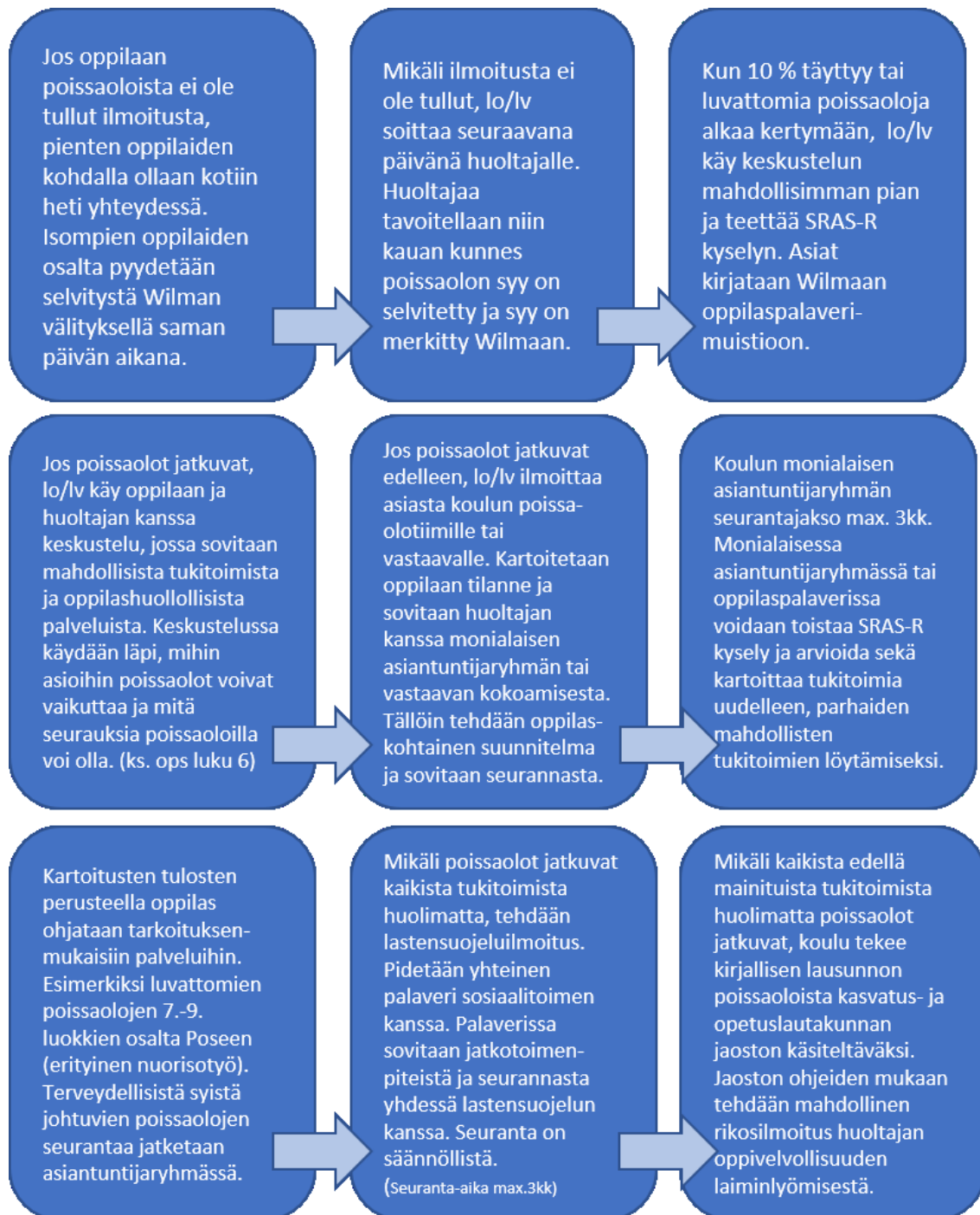
Jos oppilas on poissa koulusta, eikä erityisesti pienten oppilaiden kohdalla huoltaja ole ilmoittanut opettajalle poissaoloa, koululta opettaja on heti yhteydessä huoltajaan. Isompien oppilaiden poissaoloista opettaja pyytää selvitystä Wilman välityksellä saman päivän aikana. Jos ilmoitusta ei ole tullut, luokanopettaja tai luokanvalvoja on yhteydessä puhelimitse huoltajaan. Huoltajaa soimitaan, kunnes hänet tavoitetaan.

Jos oppilaan poissaoloja on seuranta-aikana 10 %, luokanopettaja tai luokanvalvoja käy oppilaan ja huoltajan kanssa keskustelun poissaoloista. Keskustelu käydään myös, jos oppilaalla on luvattomia poissaoloja, vaikka 10 %:n määrä ei täytyisikään. Keskustelussa sovitut asiat kirjataan Wilmaan oppilaspalaverimuistioon. Luokanvalvoja/luokanopettaja teettää SRAS-R kyselyn sekä oppilaalle että tämän huoltajalla poissaolosyiden kartoittamiseksi. Kysely toimii myös keskustelun pohjana ja tukitoimien suunnittelun apuna. Kysely toistetaan tarvittaessa ja kyselyä käytetään toimenpiteiden vaikutusten arvioinnissa.

Jos tämän jälkeen poissaolot jatkuvat, käydään oppilaan ja huoltajan kanssa uusi keskustelu, jossa sovitaan tukitoimista ja oppilashuollollisista palveluista. Keskustelussa pohditaan myös poissaolojen vaikutuksia ja seurauksia.

Jos poissaolot jatkuvat edelleen, luokanopettaja tai luokanvalvoja ilmoittaa asiasta koulun poissaolotiimille tai vastaavalle. Oppilaan tilanne kartoitetaan ja sovitaan huoltajan kanssa monialaisen asiantuntijaryhmän tai vastaavan kokoamisesta. Tällöin tehdään oppilaskohtainen suunnitelma ja seuranta. Monialaisessa ryhmässä voidaan käyttää poissaolojen syiden selvittämiseen tarkoitettuja kartoituksia, jotta oppilaalle löydettäisiin parhaat tukitoimet ja sitä kautta oppilas osataan ohjata oikean palveluun. Esimerkiksi luvattomien poissaolojen osalta 7.-9.-luokkalainen voidaan lähettää Poseen, jota järjestää erityinen nuorisotyö.

Mikäli poissaolot jatkuvat tukitoimista huolimatta, tehdään lastensuojeluilmoitus. Sosiaalitoimen kanssa sovitaan jatkotoimenpiteistä ja seurannasta. Seurantajakson pituus on noin 3kk. Mikäli poissaolot jatkuvat edelleen, koulu tekee poissaoloista ja poissaoloprosessista lausunnon, joka toimitetaan kasvatus- ja opetuslautakunnan jaoston käsiteltäväksi. Lausunto lähetetään sivistysosaston osastosihteerille, joka valmistelee lausunnon jaoston käsiteltäväksi. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuutensa. Jos huoltaja laiminlyö tätä velvollisuuttansa, sivistysosastolta voidaan tehdä huoltajasta tutkintapyyntö poliisille.

Kuva 2 TOIMINTAOHJE POISSAOLoihin PUUTTUMISEKSI

5. OPPILAAN TILAPÄINEN VAPAUTTAMINEN KOULUNKÄYNNISTÄ

Huoltajien tulee anoa oppilaan poissaoloon lupa. Huoltajien on syytä käyttää harkintaa anoessaan ylimääräisiä lomia. Toistuva loman haku ei ole suotavaa. Vapautus tulee hakea vähintään kaksi viikkoa ennen suunniteltua poissaoloa. Koulu edellyttää, että luvan saanut oppilas ei tilapäisen vapauttamisen vuoksi jää jälkeen opiskelussaan. Vapauttamisesta on oppilaan annettava tieto kaikille häntä *opettaville* opettajille etukäteen.

Luvan poissaoloon koulusta erityistä syytä varten myöntää vanhempien kirjallisen anomuksen (Wilman hakemukset) perusteella luokanopettaja/luokanvalvoja. Viittä koulupäivää pidemmistä poissaoloista päättää rehtori. Vanhemmat vastaavat opintojen sujumisesta tilapäisen vapauttamisen aikana. Läksyt ja mahdolliset koepäivien siirrot on sovittava hyvissä ajoin ennen kyseistä ajanjaksoa.

Mikäli poissaoloa ei ole anottu eikä oppilasta ole ilmoitettu sairaaksi, poissaolo merkitään Wilmaan luvattomaksi poissaoloksi.

Tilapäinen vapauttaminen koulunkäynnistä voidaan evätä esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- oppilaalla on runsaasti poissaoloja
- poissaoloilla on vaikutusta opiskelumenestykseen
- liian myöhään haettu poissaololupa
- useat anottut lomat viimeisen kahden vuoden aikana

6. ERITYISNUORISOTYÖN POSE-MALLI

Nuorisopalveluiden erityisnuoristyö toimii yhteistyössä koulujen kanssa luvattomien ja selvittämättömien poissaolojen osalta. Pose-toimintamalli on osa koulujen poissaoloihin puuttumisen mallia ja toimii yhtenä tukea antavana tahona.

Kun oppilaalla havaitaan poissaoloja, koulut toimivat oppilaiden poissaoloa koskevan ohjeistuksen mukaan. Ohjeistuksen mukaisesti kootaan monialainen asiantuntijaryhmä tai vastaava ja kartoitetaan poissaolojen syitä. Pose toimii tukitoimena kartoituksessa löytyneeseen tuen tarpeeseen sekä apuna yksilöllisessä poissaolojen seurannassa.

Luokanvalvoja lähettää nuoren Poseen Wilmasta löytyvällä lomakkeella. Tässä tulee huomioida myös huoltajan lupa jakaa erityisnuorisotyöntekijöille mahdollinen monialaisen asiantuntijaryhmän muistio jo tehdystä työstä.

Pose-toiminnan aikana erityisnuorisotyöntekijät tekevät tarvittaessa yhteistyötä luokanvalvojan kanssa. Jos tukitoimista huolimatta poissaolot jatkuvat, erityisnuorisotyöntekijät tekevät lastensuojeluilmoituksen ja tiedottavat asiasta luokanvalvojaa.

[Linkkejä koulupoissaolojen syiden kartoitukseen](#)

[SRAS-kyselyn esittely](#)

[SRAS –oppilaan kysely](#)

[SRAS –vanhemman kysely](#)

[Opas kouluakäymättömät oppilaat](#)

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Lainsäädäntö ja muut ohjeet

Perusopetuslain § 29 mukaan kouluun ei saa tuoda eikä pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta.

Tupakkalain 12 §:n mukaan tupakointi on kielletty perusopetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa ja niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (kyltit). Tämä koskee kaikkia oppilaitoksen alueella olevia henkilöitä.

Tupakkalain 11 §:n mukaan tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiaalta.

Tupakkalain 10 §:n mukaan tupakkatuotetta ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa alle 18-vuotiaalle. Jos oppilaitoksessa myydään tai välitetään tupakkatuotteita alle 18-vuotiaille, asiasta voidaan ilmoittaa poliisille esitutkinnan käynnistämiseksi.

Kielto koskee myös savuttomien tupakkatuotteiden esimerkiksi nuuskan ja nikotiininesettä tai muuta vastaavaa nestettä sisältävän sähkösavukkeen hallussapitoa ja käyttöä. Kiellettyä on hallussa pitää tai käyttää energianuuskaa, muuta kasviperästä tuotetta kuten yrttisavuketta tai muuta kielletyksi tupakkatuotteeksi määriteltyä esinettä tai ainetta.

Alaikäisen alkoholin hallussapidon ja käytön kieltää alkoholilaki (mm. 34 §).

Alkoholijuomien välittäminen alle 18-vuotiaalle on kielletty.

Huumausaineiden kaikinainen hallussapito, käyttö, valmistus ja myynti on yksiselitteisesti kielletty (Huumausainelaki 3 § yleiskielto).

Tavoitteet

1. Oppilaan itsetunnon ja -luottamuksen vahvistaminen siten, että oppilas arvostaa itseään ja omaa terveyttään.
2. Oppilaalla on perustiedot tupakasta ja päihdyttävistä aineista. Päihteillä tarkoitetaan alkoholia, tupakkaa ja huumausaineita. Myös lääkkeet, liuottimet ja muut aineet luokitellaan päihteiksi, jos niitä käytetään päihtymistarkoituksessa.
3. Oppilas ymmärtää päihteiden vaarallisuuden.
4. Oppilas tietää päihteitä koskevia lakeja ja noudattaa niitä.

Ehkäiseminen

1. Koulun henkilökunta on kiinnostunut kaikista oppilaista ja suhtautuu kannustavasti sekä positiivisella vuorovaikutuksella oppilaisiin.

2. Harjoitellaan sanomaan ei päihteille.
3. Käytetään erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitoja tukevia ohjelmia ja menetelmiä itsetunnon parantamiseksi.
4. Eri oppitunneilla käsitellään aihetta eri näkökulmilta opetussuunnitelman mukaisesti.
5. Päihdevalistusta antavat opettajien lisäksi kouluterveydenhoitajat ja muut opiskeluhuollon toimijat.
6. Asiantuntijoita ja koulun ulkopuolisia luennoitsijoita käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Henkilökunnan toiminta, mikäli oppilas pitää hallussaan tai käyttää tupakkaa tai päihteitä.

Jokaiseen tapaukseen puututaan.

1. Oppilasta kuullaan.
2. Oppilaan tavarat ja hallussa olevat säilytystilat sekä päällisin puolin vaatteet tarkastetaan. Oikeus tarkastamiseen on opettajalla ja rehtorilla, POL § 36e.
3. Tupakointivälineet takavarikoidaan POL § 36d ohjeen mukaan.
4. Asiasta ilmoitetaan huoltajalle.
5. Oppilaalle annetaan kurinpitorangaistus.
6. Järjestetään yksilökohtainen oppilashuolto tapauskohtaisesti arvioiden.
7. Arvioidaan huoli ja tehdään asiasta tarvittaessa lastensuojeluilmoitus. (Lastensuojelulain 25 §:n mukaan opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, joka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelutarpeen selvittämistä.)
8. Jos kyseessä on tupakan välittäminen, huumeet tai toistuva tupakoiminen asiasta ilmoitetaan poliisille.
9. Mikäli kyseessä on kouluajan ulkopuolinen päihteiden käyttäminen, jonka viranhaltija saa tehtävässään tietää, asiasta ilmoitetaan huoltajalle.

Jos oppilaan epäillään / huomataan olevan päihtynyt

1. Toimitaan edelliset ohjeet huomioiden.
2. Otetaan yhteys koulun rehtoriin.
3. Otetaan yhteys oppilaan huoltajaan.
4. Oppilas ohjataan huoltajan hakemana kotiin tai terveyskeskukseen (saattaja mukaan).
5. Tarvittaessa otetaan yhteys poliisiin / hätäkeskukseen.
6. Asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus.
7. Oppilaalle järjestetään yksilökohtainen monialainen oppilashuolto asian käsittelyä varten. Jatkotoimet ovat oppilaskohtaisia kokonaistilanne arvioiden.
8. Kurinpitorangaistuksista päätetään tapauskohtaisesti.
9. Asian käsittelystä muiden oppilaiden kanssa päätetään tapauskohtaisesti.

Lääkehoitosuunnitelma

LIITE 4

Huoltaja vastaa siitä, että lapsen/nuoren lääkehoidon tarve ja lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä.

Huoltaja vastaa myös lapsen/nuorenyksilöllisen lääkkeen toimittamisesta ja tiedon siirtämisestä kouluun. Kaikki lapsen/nuoren lääkehoitoon osallistuvat tahot toimivat yhteistyössä huoltajien kanssa.

Perusopetuksessa annetaan vain lääkärin lapselle/nuorelle määräämiä reseptilääkkeitä. Lääkkeen on aina oltava alkuperäispakkauksessa ja siitä on käytävä ilmi annostus.

LAPSEN/NUOREN LÄÄKEHOIDON SUUNNITELMA KOULUA VARTEN

Lapsen/nuoren nimi:	Henkilötunnus:
---------------------	----------------

Huoltajien nimet:	Puhelinnumero, mistä tavoittaa päivän aikana:
-------------------	---

TIEDOT LÄÄKKEESTÄ JA LÄÄKEHOIDOSTA

Lääke 1	Lääkkeen nimi			
Sairaus, johon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen ottotapa	Lääke vastaanotettu, nimi ja päivämäärä	Lääkkeen viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääke säilytetään

Lääke 2	Lääkkeen nimi			
Sairaus, johon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen ottotapa	Lääke vastaanotettu, nimi ja päivämäärä	Lääkkeen viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääke säilytetään

Lääke 3	Lääkkeen nimi			
Sairaus, johon lääkettä käytetään	Annostus ja lääkkeen ottotapa	Lääke vastaanotettu, nimi ja päivämäärä	Lääkkeen viimeinen käyttöpäivämäärä	Lääke säilytetään

Lääkehoidosta tiedotetaan seuraaville henkilöille:

Lääkkeen antajana toimii:	Lääkkeen antajana toimii:	Lääkkeen antajana toimii:
Suostumuksen antajan allekirjoitus:	Suostumuksen antajan allekirjoitus:	Suostumuksen antajan allekirjoitus:
Perehdytys annettu pvm:	Perehdytys annettu pvm:	Perehdytys annettu pvm:
Kirjallinen lupa pvm:	Kirjallinen lupa pvm:	Kirjallinen lupa pvm:

LÄÄKEHOITOON PEREHDYTTÄMINEN

Henkilökunnan perehdyttämisestä lapsen/nuoren lääkehoitoon vastaa:
Hoitavan tahon yhteystiedot:
Menetelmätavat poikkeustilanteissa (esim. retket, leirikoulut, liikuntatunnit; vuoroahoito):

LÄÄKEHOITOON LIITTYVÄT TOIMENPITEET JA SEURANTA

Muut mahdolliset toimenpiteet (esim. verensokerin mittaaminen):
Seurataan seuraavia oireita:
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa:
Sairasauto kutsutaan seuraavissa tilanteissa:
Lääke tai lääkkeen antamisessa käytetty väline hävitetään:

Lääkehoitosuunnitelma on laadittu ___/___/20___

Lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa olleet henkilöt

Nimi

Ammattinimike/koulutus

--	--

Tämä lääkehoidon suunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajan kanssa.

Rehtori nähnyt suunnitelman: ____/____ 20____

allekirjoitus

Tätä lääkehoitosuunnitelmaa säilytetään (paikka):

Suunnitelma päivitetään ja lääkehoidon osaaminen varmistetaan vähintään vuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia. Suunnitelma siirretään lapsen/nuoren tietojen mukana perusopetuksessa ja päivitetään ajan tasalle.

Lääkehoitosuunnitelma on laadittu ____/____ 20____

Lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa olleet henkilöt: Nimi, Ammattinimike/koulutus

Tämä lääkehoidon suunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajan kanssa.

Rehtori/päiväkodin johtaja nähnyt ____/____ 20____ /20

Tätä lääkehoitosuunnitelmaa säilytetään (paikka)

Suunnitelma päivitetään ja lääkehoidon osaaminen varmistetaan vähintään vuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia. Suunnitelma siirretään lapsen/nuoren tietojen mukana varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa ja päivitetään ajan tasalle.

Lääkehoitosuunnitelma on laadittu ____/____ 20____

Lääkehoitosuunnitelmaa laatimassa olleet henkilöt: Nimi, Ammattinimike/koulutus:

Tämä lääkehoidon suunnitelma on laadittu yhteistyössä huoltajan kanssa.

Rehtori/päiväkodin johtaja nähnyt/20Tätä lääkehoitosuunnitelmaa säilytetään (paikka)

Suunnitelma päivitetään ja lääkehoidon osaaminen varmistetaan vähintään vuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia. Suunnitelma siirretään lapsen/nuoren tietojen mukana varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa ja päivitetään ajan tasalle.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Ylöjärven kaupunki

1.8.2023

Sisällys

1. Väkiältä, kiusaaminen ja häirintä.....	3
2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen.....	3
3. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän seuraaminen oppilaitoksissa.....	5
4. Ongelmatilanteisiin puuttuminen.....	5
5. Jälkiseurannan käytänteet.....	8
6. Toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan, teon kohde tai tekijä, ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin	8
7. Yhteistyö huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö mukaan lukien toimintatavat ilmoitusvelvollisuudesta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille.....	9

1. Väkivalta, kiusaaminen ja häirintä

Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta voivat olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai sanatonta, fyysistä voimankäyttöä ja/tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa toisen ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Koskemattomuuden loukkaaminen vaikuttaa suoraan hyvinvointiin.

Tekijänä voi olla toinen oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.

Kiusaaminen

- olennaista on suhteiden epätasapaino, toinen on alempana toista
- voi olla yhden tai useamman henkilön toimintaa
- on usein toistuvaa, systemaattista sekä tahallista
- pyrkii vahingoittamaan tai loukkaamaan toista
- on kiusaajan tai ryhmän vallankäyttöä kiusattua/kiusattuja kohtaan
- voi olla suoraa (esimerkiksi nimittely, haukkuminen, toisen tavaroiden rikkominen tai varastaminen, potkiminen, töniminen ja lyöminen) tai epäsuoraa (esimerkiksi ilkeiden juorujen levittäminen, selän takana puhuminen, kiusatun eristäminen muusta luokasta tai ryhmästä, ulkopuolelle jättäminen, huomiotta jättäminen, huokailu ja tuijotus,
- toisen puheen nauhoittaminen/videointi ilman lupaa
- hiljainen hyväksyminen, asiaan puuttumisen jättäminen, selän kääntäminen

Häirintä

- voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna tai puheena
- voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai
- voi olla ei-toivottua fyysistä koskettelua

Väkivalta

- on tarkoituksenmukaista tai impulsiivista toimintaa
- fyysisen voiman tai vallan käyttöä tai niillä uhkailua
- voi kohdistua itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön

2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen

	ehkäisemisen toimet
väkivalta	niveltäminen, sosiaalisten taitojen opettaminen, TVV-tunnit, osallisuuden edistäminen, kouluyhteisöohjaajan toiminta, välituntivalvonta, selkeät ja yhtenevät toimintamallit, ennakoiminen, yhteisöllinen opiskeluhoito, henkilökunnan perehdytys
kiusaaminen	niveltäminen, sosiaalisten taitojen opettaminen, TVV-tunnit, osallisuuden edistäminen, ryhmäyttäminen, kouluyhteisöohjaajan toiminta, välituntivalvonta, selkeät ja yhtenevät toimintamallit, ennakoiminen, sosiaalisen median käytöstä ja nettikiusaamisesta keskusteleminen, yhteisöllinen opiskeluhoito, henkilökunnan perehdytys

häirintä	niveltäminen, sosiaalisten taitojen opettaminen, TVV-tunnit, osallisuuden edistäminen, ryhmäyttäminen, kouluyhteisöohjaajan toiminta, välituntivalvonta, selkeät ja yhtenevät toimintamallit, ennakoiminen, yhteisöllinen opiskeluhoito, henkilökunnan perehdytys
----------	---

Niveltäminen

Oppilaitoksissa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan koulupolun nivelvaiheisiin esiopetuksesta perusopetukseen sekä alaluokilta siirryttäessä yläluokille. Nivellysyhteistyötä voidaan kuvata tarkemmin oppilaitoskohtaisessa nivellyssuunnitelmassa.

Sosiaalisten taitojen opettaminen, TVV-tunnit, ryhmäyttäminen

Sosiaalisten - sekä tunne ja vuorovaikutustaitojen opettaminen on kiinteä osa kaikkien oppiaineiden oppitunteja. Jokainen opettaja käyttää aikaa luokan ryhmäyttämiseen lukuvuoden aikana käyttäen apuna esim. Yhteispelin käytänteitä. Lisäksi Ylöjärven kaupungissa opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja omana oppiaineenaan 1.-2.-luokilla sekä 7.-8.-luokilla. Oppiaineeseen on laadittu oma opetussuunnitelmansa.

Selkeät toimintamallit, järjestyssäännöt, välituntivalvonnan ohjeet

Järjestyssäännöt käydään läpi oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa aina lukuvuoden alkaessa ja muulloin tarpeen mukaan. Oppilaitoksissa on omat ohjeistuksensa häiriötilanteisiin puuttumiseen. Asiaista keskustellaan säännöllisesti opetushenkilökunnan kokouksissa.

Oppilaiden osallisuuden korostaminen, oppilaskuntatoiminta

Oppilaskuntatoiminta

Oppilaskunnan toiminta on tärkeä osa lasten ja nuorten demokraattista toimintakulttuuria. Toimiminen oppilaskunnassa kehittää oppilaiden valmiuksia toimia oman ryhmänsä edustajana ja harjaannuttaa neuvotteluun perustuvaan yhteistoimintaan. Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on herättää oppilaiden kiinnostus oman koulun kehittämistä kohtaan. Oppilaskuntatoimintaa on kuvattu tarkemmin koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Muu osallistaminen

Yhteisöllisyyden vahvistaminen on tärkeä osa koulun kasvatuksellista tehtävää. Toimiva ja turvallinen koulu on koulu, jossa oppilaat itse osallistuvat monin tavoin omaa koulutyötään koskeviin päätöksiin. Oppilaiden osallisuudella tarkoitetaan oppilaiden mahdollisuutta vaikuttaa koulun kehittämiseen ja heitä itseään koskevaan päätöksentekoon ja keskusteluihin koulussa. Osallisuus on toimintaa, jossa lapset asettavat itse tavoitteita, keskustelevat ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään.

Oppilaat pääsevät monella tavalla mukaan toimimaan koko yhteisömme hyväksi mm. teemapäivät, välituntitoiminta, oppimisen suunnittelu (oppilas aktiivinen toimija). Oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Sosiaalisen median käytöstä ja nettikiusaamisesta keskusteleminen

Oppilaille annetaan keskustellen tietoa sosiaalisen media käytöstä. Kiusaamisesta keskustellaan ja tietoon tulleesta kiusaamisesta tiedotetaan huoltajia.

Koulun yhteiset tapahtumat

Koulussa järjestetään yhteisiä tapahtumia, joiden suunnitteluun oppilaat osallistuvat. Joissakin tapahtumissa on mukana ikäluokan oppilaat, joissakin eri ikäluokan oppilaita. Näin oppilaat oppivat tekemään yhteistyötä eri-ikäisten oppilaskavereiden kanssa koulussa.

Yhteistyö

Muita yhteistyötilanteita, joissa voi yleisellä tasolla käsitellä ovat muun muassa vanhempainillat ja arviointikeskustelut. Myös huoltajien keskinäinen yhteistyö on merkittävää kiusaamista ennaltaehkäisevää toimintaa.

3. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän seuraaminen oppilaitoksissa

	seuraamisen toimet
väkivalta	havainnointi arjessa, oppilaskyselyt, puhuttelut ja kasvatukselliset keskustelut, keskustelu oppilaiden ja opetushenkilöstön välillä, kurinpitotoimet, yhteisöllinen opiskeluhoito
kiusaaminen	havainnointi arjessa, oppilaskyselyt, puhuttelut ja kasvatukselliset keskustelut, keskustelu oppilaiden ja opetushenkilöstön välillä, kurinpitotoimet, yhteisöllinen opiskeluhoito
häirintä	havainnointi arjessa, oppilaskyselyt, puhuttelut ja kasvatukselliset keskustelut, keskustelu oppilaiden ja opetushenkilöstön välillä, kurinpitotoimet, yhteisöllinen opiskeluhoito

4. Ongelmatilanteisiin puuttuminen

Oppilaitoksissa korostetaan sitä, että kiusaamiseen, häirintään, väkivaltaan tai muuhun aggressiiviseen käytökseen puututaan matalalla kynnyksellä koulupäivien aikana. Erilaisia tilanteita selvittäessä muistetaan, että toiseen kohdistuvan toiminnan kokeminen on yksilöllistä, eivätkä kaikki koe samanlaista toimintaa kiusaamisena tai häirintänä. Jokaisen oppilaan kokemus kiusatuksi tai häirityksi on kuitenkin otettava vakavasti.

Oppilaitoksissa voi olla käytössä erilaisia malleja, joissa annetaan selkeät ohjeet erilaisiin häiriötilanteisiin puuttumiseen.

Oppilaitoksessa on laadittu järjestysäännöt ja niiden noudattamista valvotaan.

Oppilaita ja huoltajia ohjeistetaan ilmoittamaan väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteista heti ensisijaisesti luokanopettajalle tai -valvojalle.

Opettajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta väkivaltaan, häirintään tai kiusaamiseen liittyvistä tilanteista epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle.

Väkivaltilanteisiin puuttuminen

Jokainen oppilas on yksilöllinen ja haasteena on laatia kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin toimintaohjetta.

Mitä väkivaltilanteita oppilaitoksissa voi olla?

- Potkiminen
- Lyöminen
- Esineiden ja tavaroiden heittäminen luokissa, käytävillä, ruokalassa
- Töniminen, tuuppiminen
- Pureminen, sylkeminen luokissa, ruokalassa, käytävillä
- Sanallinen solvaaminen, uhkaaminen, haukkuminen
- Fyysinen uhoaminen
- Estäminen: esim. oppilas telkeää oven kiinni
- Leikkiaseella uhkaaminen
- Kustoon tai harhoihin perustuva aggressio
- Itsetuhoisuus; itsensä vahingoittamista raapien, purren, nyppien jne.

Huutaminen

- Oppilaan kommunikoinnin vaikeudet voivat aiheuttaa huutamista
- oppilas laitetaan turvalliseen tilaan rauhoittamaan valvotusti
- tunneilmaisua yritetään rauhoittaa oppilaan tilanteen mukaan
- Keskustellaan rauhoittumisen jälkeen tilanteesta oppilaan kanssa
- Yhteys huoltajiin saman päivän aikana tilanteesta
- Muut oppilaan tukitoimet
- Henkilöstön kesken keskustelu tilanteesta
- Mikäli tilanne tuntuu edelleen henkilöstön kesken haastavalta, keskustelu rehtorin kanssa tilanteesta

Solvaaminen, nimittely ja sylkeminen

- Yritetään sanallisesti/kuvakkeiden/viittomien avulla rauhoittaa tilanne
- Keskustellaan, mikä on sovelias kielenkäyttöä tai muuta toimintaa
- Oppilas laitetaan turvalliseen tilaan rauhoittamaan aikuisen valvomana
- Käydään läpi oppilaan kanssa syy-seuraus-suhteen periaatetta
- Yhteys huoltajiin saman päivän aikana tilanteesta
- Muut oppilaan tukitoimet
- Henkilöstön kesken keskustelu tilanteesta
- Mikäli tilanne tuntuu edelleen henkilöstön kesken haastavalta, keskustelu rehtorin kanssa tilanteesta

Potkiminen, lyöminen, pureminen, esineiden ja tavaroiden heittäminen, töniminen, tuuppiminen, estäminen, fyysinen uhoaminen

- Yritetään sanallisesti/kuvakkeiden/viittomien avulla rauhoittaa tilanne
- Turvataan toisten oppilaiden ja aikuisten turvallisuus tarvittaessa poistamalla tilasta
- Hälytetään tarvittaessa muita aikuisia paikalle
- Oppilaan tilasta pyritään tekemään mahdollisimman turvallinen esimerkiksi laittamalla sakset yms. esineet lukittuun kaappiin.
- Mikäli oppilas heittelee tavaroita, yritetään saada hänen ympäristönsä mahdollisimman vähäiseksi erilaisista tavaroista
- Mikäli tilanne ei rauhoitu pyydetään paikalle rehtori, apulaisrehtori tai vararehtori

- Rehtori voi evätä koulupäivän ja sitä seuraavan päivän turvallisuutta vaarantavan oppilaan osalta. Tällöin huoltajia pyydetään hakemaan oppilas kotiin. Mikäli huoltajia ei tavoiteta, ollaan yhteydessä sosiaalitoimeen.
- Mikäli tilanne muuttuu erittäin väkivaltaiseksi ja eikä edellä mainituilla toimilla saada tilannetta hallintaan, voidaan paikalle kutsua poliisi tai ambulanssi riippuen tilanteesta
- Tärkeää on käydä tilannetta läpi, miten olisi tilanne voitu välttää

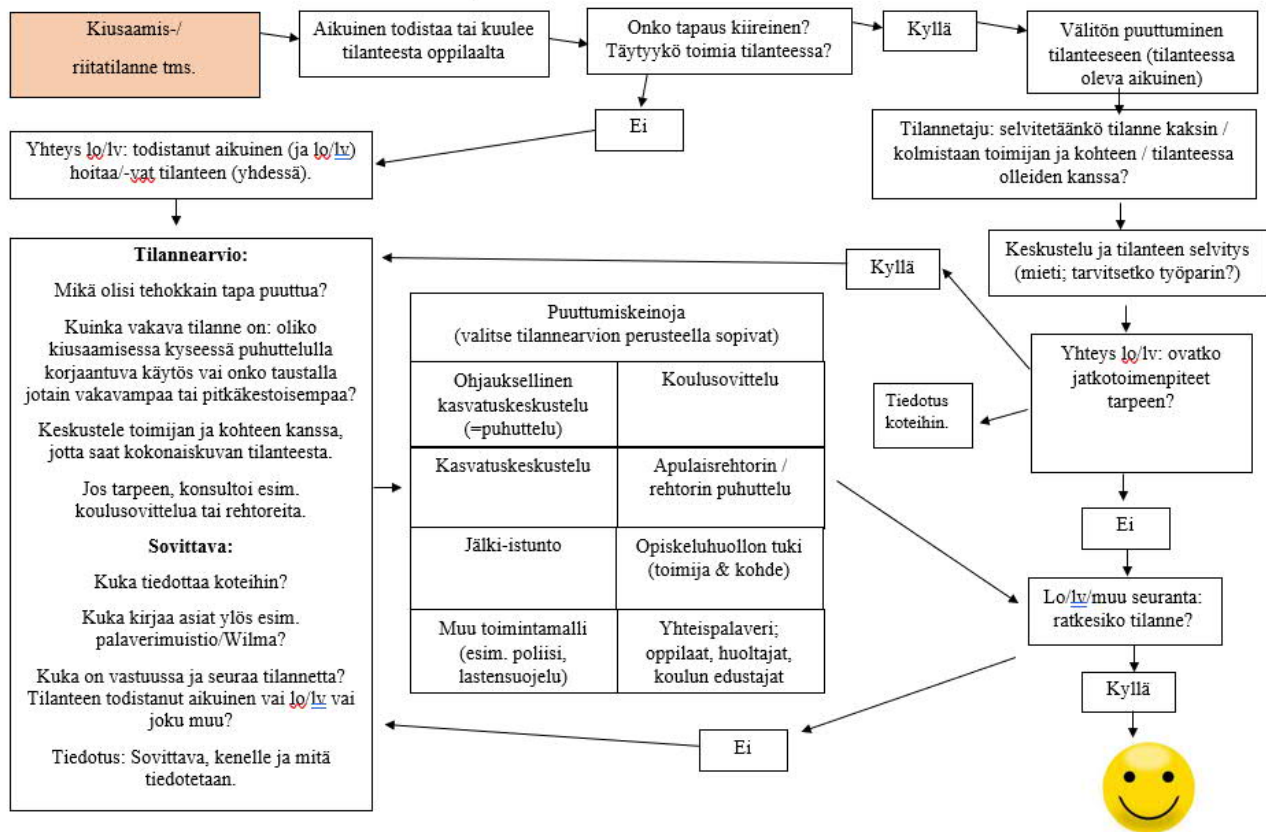
Leikkiaseella uhkaaminen

- Koulun turvallisuuskansiossa on ohjeita erilaisten uhkatilanteiden varalle
- Aseella uhkaaminen on aina vaarallinen tilanne. Poliisin ohjeistuksen mukaan myös leikkiaseisiin tulee suhtautua kuten oikeaan aseeseen, koska henkilö ei voi kaukaa sanoa, onko ase oikea vai ei.
- Oppilaalla aseeseen havainnut henkilö, käskee jämäkästi pudottamaan aseensa maahan. Tätä toistetaan, kunnes oppilas pudottaa aseensa maahan.
- Mikäli oppilas ei suostu antamaan asetta kehotuksista huolimatta, soitetaan 112 ja pyydetään poliisia paikalle
- Mikäli ase saadaan pois, pyritään varmistumaan siitä, ettei kyse ole oikeasta aseesta. Varmistukseen voidaan käyttää viranomaisapua.
- Tilanteesta tiedotetaan rehtoria, joka tekee päätöksen voiko oppilas jatkaa koulussa loppupäivän.
- Yhteys heti huoltajiin tilanteen lauetta
- Tärkeää on käydä tilannetta läpi, miten olisi tilanne voitu välttää

Itsetuhoisuus tai itsensä vahingoittaminen

- Häätävarjelun perusteella henkilöllä on oikeus estää henkeä uhkaava tilanne puuttamalla siihen
- Vakavassa tilanteessa soitetaan 112
- Lievemmissä tapauksissa otetaan yhteys opiskeluhuollon henkilöstöön
- Yhteys huoltajaan mahdollisimman pian. Yhteydenottaja sovitaan tapauskohtaisesti.
- Pyritään saamaan mahdollisimman pian opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä koolle

KAAVIO 1: Kiusaamis- ja häirintätilanteisiin puuttuminen

5. Jälkiseurannan käytänteet

Tilannekohtaisesti arvioidaan, minkälaista jälkiseurannalle on tarve. Yleensä osapuolien sovitaan toimintamallit, miten jatkossa toimitaan tilanteiden ehkäisemiseksi. Tätä sopimusta tulee seurata vähintään kerran tilanteen jälkeen. Sopimus voidaan tehdä suullisesti tai kirjallisesti.

Huoltajiin ollaan yhteydessä joko Wilman kautta tai puhelimitse. Oppilaalle tehdään asiasta tuntimerkintä. Huoltajien kanssa järjestetään tapaaminen tarvittaessa. Tilanteen vakavuudesta riippuen asia voidaan käsitellä myös yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa, monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Tilanteiden käsittelyssä kodin ja koulun yhteistyön osalta tärkeitä ovat sekä seuranta että yhteydenpidon kirjaaminen.

6. Toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan, teon kohde tai tekijä, ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin

Opetushenkilöstö yhdessä huoltajien ja oppilaan kanssa arvioivat opiskeluhoitopalveluihin ohjautumistarpeen. Samalla sovitaan toimintatavat opiskeluhoitohenkilöstön yhteydenottamiseen tilannearvioita varten.

7. Yhteistyö huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö mukaan lukien toimintatavat ilmoitusvelvollisuudesta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille

Huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä kaikissa suunnitelmassa mainituissa tilanteissa. Kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteita selvitettäessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Se, minkä viranomaistahon kanssa yhteistyötä tarvittaessa tehdään, mietitään ja määritellään tapauskohtaisesti.

Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstöllä on virkavelvollisuus ilmoittaa sosiaalitoimeen huolesta lapsen kasvun ja kehityksen vaarantumisesta. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstöllä on salassapidon estämättä velvollisuus tehdä ilmoitus sekä lastensuojelulle että poliisille, jos on tehtävässään saanut tiedon, jonka perusteella on syytä epäillä lapsen kohdistuvaa seksuaalirikosta tai tiettyjä henkeen tai terveyteen liittyviä rikoksia, joista on säädetty rikoslain 21§. Myös alle 15-vuotiaan nuoren em. rikoksen tunnusmerkit täyttävistä teoista tulee ilmoittaa poliisille.